

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ταχυγράφοι συντάκτες: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟ-
ΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Λιανερωτής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

"Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη διαχείριση πρέπει
να διευθύνονται:

«ΕΤΑΙΡΙΑ Η «ΤΥΠΟΣ» Σοφοκλέους, 3, ΑΘΗΝΑΣ»

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Για το Έξωτερικό δρ. 20 το χρόνο.

• 10 το εξάμηνο.

• 5 το τρίμηνο.

Για το Έξωτερικό φρ. 25 το χρόνο.

• 15 το εξάμηνο.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΒΟΥΛΗΦΟΡΟΣ άνήρ, Χρυσοστάλης τούνομα και φαρμακεύς τούπαγγέλμα, γλώττη δὲ τὰ μάλα λιαχίζουσα χροώμενος, ἐπὶ τὸ βήμα τῆς Βουλῆς ἀνελθὼν, βάρβαρον τὴν ἑλληνίδα φωνὴν ἀπεκάλεσε, ἐξηγήσατο δὲ ζώνιον πεῖν Γληρόν τε, Δελμοῦζόν τε, Τριανταφυλλίδην τε καὶ ἀπαξιάπαντας τοὺς σὺν αὐτοῖς μιαρούς. Ὡς δὲ ὁ τῆς Παιδείας ἔφορος λέξεις τινὰς τετριμμένας ἐρθέγγετο, Χρυσοστάλης άνήρ ἀναυδος ἀπέμεινε καὶ κατελθὼν τοῦ βήματος ἔκλαυσε πικρῶς. Οὐ μὴν δ' ἄλλα οὐκ ἠβουλήθη συνέναι.

ΕΤΣΙ ὁ κ. Χρυσοστάλης θὰ μείνῃ ἐκμανοποιημέ-
νος πού οἱ δημοτικιστές τοῦ μιλοῦνε σὲ μιὰ γλώσ-
σα, πού τὴ νιώθει, πού τὴν αἰσθάνεται καὶ πού κόβε-
ται γιὰ αὐτήν. Σὲ ποιά γλώσσα ὅμως νὰ μιλήσῃ
καεῖς στοὺς κόσμους ἄλλους Χρυσοστάλῃδες, πού ξε-
φρετώσανε στὸν καθημερινὸ τίπο, σὰ μαντιόρια ὕ-
στερ' ἀπὸ θροσχί, νὰ κατασκευαστήσῃν τὸ γλωσσικὸ
ἀγκύνα καὶ νὰ κορῖσουν πάλι τὴ Μιστριώτικη
καμπάνια τοῦ «Ἑθνικοῦ κινδύνου»; Τοὺς τάχα καὶ
τοὺς τὰ ξαναβίλαμε τόσες φορές, πού σήμερα, σὺν
τοῖς βλέπομε νὰ ξεφουρνίσουν τὰ ἴδια κολοιτιθένια
τοὺς ἐπιχειρήματα, δὲν ἔχομε καμιάν ὁρεξὶ ν' ἀ-
νοίξοιμε συζήτησιν μ' αὐτοὺς, ἀλλὰ τοὺς ἀφίνοισι
νὰ ξερομασῶν μετὰ τὴν ἡσιγία τοὺς τὰ μπαγιάτικα ἐ-
πιχειρήματά τοὺς καὶ πὺς ἀδιδάντροπες συκοφαντίες
τοὺς. Οἱ ἀναγνώστες μας εἶναι ἀρκετὰ φοιτισμένοι,
ὥστε δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τοὺς κοινοῶμε μετὰ περὶ
τῆς γλωσσολογικῆς συζήτησης, καὶ οἱ ἀντίθετοι κρα-
τοῦν πεισματικὰ κλεισμένα τὰ μάτια καὶ τὴν ψυχὴν
τοὺς, ὥστε μένουσιν ἀσυγκίνητοι σ' ὅσο φῶς καὶ ὅν τοὺς
ρίξεις καταπλῖνῃ τους.

ΤΟ νεοελληνικὸ βιβλίον ἀρχίησε νὰ παίρνῃ τὴ θέ-
ση του στὴν ἀγορά, νὰ ποῦμε, νὰ κρίνῃ: ἐκ-
δότες καὶ ν' ἀκριβοπληρώνεται. Δυὸ βιβλία νεοελλη-
νικά μᾶς ἦσαν πάλι αὐτὲς τὲς ἡμέρες στὰ γραφεῖα
μας καὶ τρία - τέσσερα ἐτοιμάζονται καὶ θὰ κυκλο-
φορήσουν τὸν ἐρχόμενο μῆνα. Πρὸ τρία - τέσσερα
χρόνια πρὸ νεοελληνικὸ βιβλίον κυνηγοῦσε τοὺς ἐκδό-
τες καὶ ἂν τοὺς εὐδοίσε ἢ τοὺς προσφερόντανε τῶμα
ἢ πλεονότανε μ' ἓνα, τὸ πολὺ - πολὺ, δυὸ κατοστά-
ρικα. Ὁ Παρορίτης ἰ. γ. τόσα πάνω-κάτω πληρώθη-
κε γιὰ τὸ «Μεγάλον Παιδί» του, καὶ ὁ Ταγκόπουλος πῆ-
ρε ἑκατὸν εἰκοσι περίπου δραχμὲς ἀπὸ τὸ Φέξιν γιὰ
τὴς «Σκόρπιες Μολυβίδες» του καὶ εἶπε καὶ σπολλάτη.
Σήμερα δ' «Τύπος» πλέρωσε τοιςήμισιν χιλιάδες δραχ-
μὲς γιὰ ν' ἀποσώσει τὴν ἐκδοσὴν τῶν ἔργων τοῦ Μη-
ταξίου, καὶ ὁ Παλαιῶς πῆρε ἑξὶν χιλιάδες δραχμὲς γιὰ
τὸ τοιαῦτο βιβλίον του: «Ἀσάλευτη Ζωὴ» - «Μέτρη τῆς
Ψυχῆς μου», πού τυπώνεται τώρα, - καὶ «Ταῖροι καὶ
Ἀντάστοχοι». Φρεσὶ καὶ ἡ τέτοια πληρωμὴ δὲν ἡμπο-
ρεῖ νὰ θεωρηθῇ ἡγεμονικὴ καὶ εἶναι ἡγεμονικὸ μυσ-
στὸν σ' ὅσα παύουν οἱ ποιητὲς καὶ οἱ λογογράφοι
στὴν Εὐρώπη. Ἐπιτέλους ὅπως εἶναι μιὰ καλὴ ἀγορὴ
καὶ αὐτὴ, πού σιγά-σιγά θὰ γάνει καὶ τὴ λογοτεχνία
ἐπ' αὐτὴν καὶ θὰ τάβωνε νὰ σὲ σωτοῦνε οἱ ἀνάδοι
ἄστοι, σὺν τοῖς λές πὺς εἶσαν λογογράφοι ἢ ποιη-
τῆς:

- Καλὰ γὰρ τῶνον... Μὴ τὴ δουλειὰ γάνει:

ΑΠΑΝΤΑΕΙ Ο Κ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

"Ἀσπονδε φίλε «Νουμά»,

Ὁ κ. Στέφανος Λάφνης, ὁ διαφνοστεφής, ἦλθε μιὰ
μέρα στὸ «καθηρινὸ κομψόν» γραφεῖόν μου καὶ μοῦ ζή-
τησε ὅχι «ἐκχειρία», παρὰ «εἰρήνην», μετὰ τὴ διαβεβαί-
ωσιν πὺς τὸ καχθηρὸν καὶ ἀλόγητον ἐκεῖνο ἄρθρον γιὰ τὸ
δράμα μου «Φοιτηταί», στὴν ἐφημερίδα «Ἀθῆναι», με-
τὴν ὑπογραφήν Χ., δὲν τὸ ἔγραψε αὐτός, παρὰ ὁ κ. Γ.
Πάπ. Ἐπίστεψα καὶ στὴ διαβεβαίωσιν αὐτὴ καὶ στὴν
εἰρήνην τοῦ κ. Λάφνης. Τώρα ὅμως πού βλέπω νὰ ὀνο-
μαίξῃ τὴν εἰρήνην τοῦ «ἐκχειρία», διστάζω πᾶ νὰ πι-
στέψω καὶ στὴ διαβεβαίωσίν του. Μὲ γέλασε λοιπὸν ὁ
κ. Λάφνης γιὰ νὰ μοῦ πᾶσιν μιὰ συνέντευξιν, πού θὰ
τοῦ τὴν ἔδωκα καὶ χωρὶς αὐτό: Περίεργο! Τέτοια περ-
σίσματα δὲν τὰ ξέρομε οὔτε μετὰ οἱ «φρόνιμοι ἀνθρω-
ποι», πού πᾶμε ἀπὸ τὸ «τελεδορόμο». Τὰ ξέρουν, φαί-
νεται, μόνο οἱ τολμηροί, πού πᾶνε ἀπὸ τὴ μέση τοῦ
δοσίου. Μὰ νὰ τὴ χαίρουνται τέτοια τόλμη!

Ὅσο γιὰ τὴ συνέντευξιν, παρατηρῶ πὺς ὁ κ. Λά-
φνης, ἴσως ἀπὸ ἑλληνικὸν τόπον, — καὶ σ' αὐτὸ δὲν
τὸν ἀδικῶ, — δὲν ἔγραψε ὅλα ὅσα τοῦ εἶπα, καὶ ἔτσι
ἐξέφυγον κάποιες χροματίες, πού θὰ φανέρονταν πὺς
καθαροὶ τίς ιδέες καὶ τίς γνώμης μου. Ἄν μπορῶ,
θέλω νὰ τίς ξανακοιτάξω διὰς, γιὰ νὰ τίς χρομα-
τίσω ἔδω. Καὶ θὰ περιορισθῶ σ' ἐμμετρίους, πού ἔτσι,
καθὼς διατυπώθηκαν, κατανοοῦν ἀνακολούθως.

Ἄξαρτα γιὰ τὸν κ. Χατζηδάκι: Πὺς θὰ θεβαί-
ωναι πὺς εἶναι «ἀπὸ τοὺς δυὸ-τρεις γλωσσολόγους τοῦ
κόσμου» τὴ σημαίαν πού εἶπα παραπάνω πὺς δὲν εἶ-
μαι εἰδικὸς; Βέβαια πού θὰ ἐκπρόσθετα καί-

πὺς ἀκούω», «καθὼς λένε», ἢ «θεωρεῖται», ἢ καὶ τέ-
τοι, πού ὁ γ. Δάφνης τὸ θεωρεῖσε περιττό.

Τὸ ἴδιο γιὰ τὴ Γραμματικὴ τοῦ Κράτους. Λύγηνμα
εἶναι ἢ ποῖμα, γιὰ νῦλγα «μὲν ἄρεσε» ἢ «δὲ μὲν ἄ-
ρεσε»: Κάθε ἄλλο θὰ εἶπα στὸν γ. Δάφνη. Τὸ πολὺ -
πολὺ τῶς δὲ μὲν ἄρεσε ἢ ἰδέα νὰ βγάλλῃ ἀπὸ τώρα τὸ
Κράτος καὶ Γραμματικὴ.

Τέλος, γιὰ κάποιους συνεργάτες σου, πού φρίνον-
μα νὰ μῆλμα γι' αὐτοὺς τόσο ἀρνητικὰ καὶ ἀδικολό-
γητα, ὅσο δὲν τὸ συνεθίζω ποτέ. Ὁ γ. Δάφνης,
τὸ θυμοῦμαι πολὺ καλῶς - - - με ρώτησε :

« Πῶς σὰς φάνηκε πού ὁ Ψυχάρης βάζει καὶ σὰς
μὲ τὰ «θεώματα τοῦ Παινιασσοῦ»;

«— Λάθος!», τοῦ ἀποκρίθηκα γελῶντας. «Τὴ
στιγμὴ πού βάζει τὸν Α καὶ τὸν Β, κατὰ λάθος βάζει
μαζί τους καὶ μένα. Φαίνεται πῶς ὁ Ψυχάρης ἔδεν
διαβάσει τίς χοιτιγές τοῦ Νουμά. Ἀλλοιότυνα θὰ
ἔρεε πῶς ὁ ἄν Α καὶ ὁ Β εἶναι θεώματα τοῦ Παινια-
σοῦ, δὲν εἶναι ἐγὼν ἢ ἄν εἶμαι ἐγώ, ὅν εἶναι καίτοι».

«— Μὰ καλῶς. Ξαναρώτησεν ὁ γ. Δάφνης, γελ-
ῶντας καὶ αὐτός. «δὲν εἶναι διαγνηματογραφίαν
ποιητέ, χοιτιγὸς...»

«— Τίποτα, τίποτα!» τὸν ἔκρινε, γελῶντας
περισσότερο.

Καὶ τράσαμε εὐθὺς στὸ γελάσθῃ μας γ. Παινώτη.
Βλέπει λοιπόν, ἄσπονδε φίλε «Νουμά», πῶς ἄν
λείψουν οἱ χοιματιγές, κτεῖνο πού μένει ἀπ' τὴν εἰκό-
να, δὲ μοιάζει καθόλου μὲ τὸ τραυματικό.

Γελάσων!

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

“Τ' ΟΝΕΙΡΟ,,

Λιάνα χοργή : Σάν τὶ σκορπᾶς
φονὲς στοιγγές, βάδιες τριγύρου
Πού τίς διαλείς, καὶ πού τίς πᾶς
ὄλες τίς ὁμορφιές τοῦ ὄνειρου ;

Τὴ γοιὰ τὴ Βάβω μ' πού σκυφτὴ
μπρὸς στήν πεζούλα βοᾶδι-βοᾶδι
πρόσμενε, ὁ γήλιος νὰ κοιμητῇ
γιὰ νάμει ὁ γιὸς μὲ τὸ κοπάδι :

Τήρα ἢ γιδούλα πῶς πηδαίει
πέτρα τὴν πέτρα πού σκαλῶνει
Βατομονογιές κορφολογάει
κάθε μορτούλας τ' ἀκροκλῶνι.

Πῶς ἄκουσα τὸν ἀργαλειὸ
τῆς Χάϊδος στὸ χαγιατί ἀπάνου;
Σ' ἄρπαξα μέσα μου σὲ ζλεϊκὸ,
μοσκούλα τοῦ δεντρολιβάνου.

Πλαγιές, λιβάδια, βοσκοτόπια,
τάπνιγε χορτο θραφερό.
Βρύση μου Μπάλσαμο σὰν τῶπια
τὸ κροσταλλένιο σου νερό !

Ἦρθα, μαρούλα μ', τὸ βορδάκι
τὸν τάφο σου γιὰ ν' ἀσπαστῶν
Οὔτε λιβάνι, οὔτε κροάκι,
καὶ τὸ κοιτῆλι σου σβυστό !

Κορφοῦλες, διάσελα καὶ ράχες,
χοιτιγία, ἀσῆμα εἶχαν γιομίσαι.
Κοιμαροῦτες περνᾶν οἱ Βλάχες
καὶ πᾶν στ' Ἀϊ-Λιά τὸ ρημοκλῆσι.

Τρυπούλα νιόβω, ὅπως τὴν εἶδα,
ἀπ' τὰ καλῆδια νὰ ξεδιγάνει
Βλάχα ξανθιά, χαμαροφούδα,
χοιτιγία τ' ὁμορσο λεγένη.

Κ' ἔτσι ἔπαινον φιλά ὁ τραυλῆτης
παρὸν-ποικνὸ γλῆκερὰ λαλιὰ,
τὸ πρῶτο μοῦδιωκε φιλά τῆς
μέσ' στέλν' ἀσπαστῆςτη σπηλιά.

Λαγοκοιμήθηκα μιὰ σιάλα
ζ' ἤρθες νὰ με πλανήσεις, λάμμα!
Σὲ κενηγάω δορυμὴ πηλάλα
στοῦ βάτου ἐκρύς τῆς τὸ πλοζάμμα.

Στὶς καλαμιές σου, ποταμὲ μου,
βόγγους ἀγροίωσα καὶ ἀντάρα.
Νάταν τὸ φύσμημα τ' ἀνέρον,
γιὰ τοῦ στοιχειοῦ κάποια λαχτάρα :

Τὴ μὲ ξιπνᾶς μὲ προσταγή,
διάνω στοιγγί: Πνίξου, βορδάσων!
Τὴ νὰ τὴν κἀνω τέτοια αἰγὴ,
μαζουὰ ἀπ' τὸ θροῖσμα τοῦ δάσων :

Σόφω

ΛΑΥΡΑΣ

ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Τοῦ Π. Ἰακωβίδη

Ἦρ' αὐτὸς νὰ εἰσέλθῃ ἀνασταίντας
μὲ τὸ ζωστήρα σου, τὸ μαγιὸ γαῖδι
καὶ σὺν πίνακα ξύσει καὶ τίς δύνει
μὲ τὴν ἔμπνευσή καὶ μὲ τὴν ἀποβή,
Ζωγράφε, σὺ ἐργαστήρι σου δὲν μύτην,
διπλὴ ὁραση μὲ γάουδ' μιὰ μουτικὴ σερμύ...
Τῆς οὐχίης σου ἐποταμικὴ καὶ τοῦ χερσὶ σου βοήθα
τέσσαρα πηλῆματα : Ἰσάρι, Φῶς, τὸ Χρῶμα, τὴ Γραμμὴ
Κι' ἀντάνα στήν ἐσθὴ σιωπὴ τοῦ ἀπόμερου ἀπὸ τὸ πᾶν
καὶ πῶ πολὺ ἀπ' τὴν πράσινη τῆς φέως ὁμορφί,
εἶδα ἔσαν νόμο χωριστὸ τὸ πᾶν τοῦ ἀνθρώπου
Ξαναφρεμένα ἐπέμενα, γυρὴ σὴ ζωγραφιά.
Κ' εἶπα: Πατέρα βοήθα με, κ' ἐγὼ νὰ τραγοῦν
καθὼς τοῦ μπορεῖς καὶ ζωγραφίζεις.
Στὸ λόγο ἐγὼ νὰ νεβερωῦ τὸ αἶμα, ὡς μέσα εἶδα
τὰ χρώματα, ζωγράφε, ὁρίζεις.

Φεβράριον 17 1920

ΑΙΑΝ Μ. ΙΑΚΩΒΙΔΗ